

Nr 750

Av fru Gunne, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 58, angående övergång till högertrafik.

»En omläggning av trafikriktningen innebär, såsom jag förut understrukt, en betydande risk för att det — främst i tidsskedet närmast efter omläggningen — kan inträffa trafikolyckor, som i större eller mindre grad orsakas av ovana vid den nya trafikriktningen.» Med dessa ord inleder departementschefen i proposition 58 om övergång till högertrafik det utomordentligt viktiga avsnitt på s. 37, vari han redovisar sina synpunkter på åtgärder för att motverka den ökade olycksfallsrisken.

För den som accepterat en övergång till högertrafik är frågan om de följder för människors liv och hälsa, som genomförandet av trafikomläggningen till en början kan medföra, allvarlig och brännande. Visserligen kan det sägas, att den som icke medverkar till en sådan omläggning ådrar sig ansvar för de olycksrisker reformen är avsedd att på lång sikt motverka, men det är oemotsägligt att övergången till högertrafik i inledningsskedet medför en synnerligen allvarlig ökning av farorna för människors liv och hälsa.

Det är därför glädjande att departementschefen relativt utförligt behandlar frågorna om sådana åtgärder som kan nedbringa riskerna. Det måste anses vara ett villkor för att förslaget skall bifallas att så vittgående trafiksäkerhetsåtgärder vidtages som det över huvud är möjligt.

Med instämmande i vad departementschefen anför i ifrågavarande avsnitt får jag härmed anföra några ytterligare synpunkter och önskemål att beaktas vid frågans behandling av riksdagen.

Departementschefen förutsätter en omfattande utbildnings- och upplysningsverksamhet under medverkan av skola, organisationer, press, radio och TV. En sådan verksamhet är betydelsefull inte minst med tanke på fotgängarna. Såsom ett angeläget objekt för verksamheten nämnes skolungdomen — en kategori som får förutsättas ha stor mottaglighet och anpassningsförmåga. Annorlunda är förhållandet med våra gamla, som ett helt liv vant sig exempelvis vid att se åt höger vid övergång av trafikled och som har lägre anpassningsförmåga än yngre människor. En särskild upplysningsverksamhet utöver den som kan ges genom press och massmedia bör ägnas våra gamla. Åtskilliga möjligheter till sådan verksamhet erbjuder sig. I detta sammanhang bör också påpekas angelägenheten av att väcka bilförarnas uppmärksamhet inte blott på lekande barn utan också på vandrande gamla.

Betydelsen av upplysning med särskild hänsyn till fotgängarna underströks ovan. Redan nu förmedlas genom radio och TV ävensom genom

trycksaker uppmaningar till fotgängarna att färdas på vägens högra sida. Detta slag av trafikupplysning bör inte förekomma i fortsättningen och bör i varje fall upphöra i mycket god tid innan reformen genomföres.

Departementschefen räknar med en intensiv trafikövervakning i inledningskedet. För att en sådan övervakning verkligen skall vara effektiv ford-
ras personella resurser av en långt större omfattning än som nu står till buds för trafikövervakning. Man måste räkna med ett stort uppbåd av trafik-
övervakare rekryterade från exempelvis motororganisationer, scoutkårer, vis-
sa frivilliga försvarsorganisationer med flera korporationer. Även militär
kan under vissa förutsättningar tänkas komma i fråga. En speciell övervak-
ningsorganisation bör uppbyggas i god tid. Formerna för dess samordning
med den ordinarie trafikövervakningen bör givetvis särskilt beaktas.

Vidare anmäler departementschefen att han har för avsikt att införa tem-
porär hastighetsbegränsning. Här skall ej diskuteras frågan om permanent
eller temporär hastighetsbegränsning utan endast anföras några synpunkter
i anknytning till propositionens tankegång. Åtgärden att införa hastighets-
begränsning i samband med trafikomläggningen betraktas säkerligen av alla
såsom ofrånkomlig. Särskild uppmärksamhet bör ägnas frågan om varak-
tigheten av den inledande begränsningen och om temporär återgång till fri
hastighet i lämpliga perioder, innan återgången till fri hastighet kan be-
traktas som mer eller mindre definitiv. Det går nämligen som bekant jäm-
förelsevis lätt att efterkomma en trafikregel så länge den har karaktären av
nyhet, d. v. s. så länge uppmärksamheten är skärpt. När uppmärksamhe-
ten efter en tid slappnar, händer det ej sällan att man automatiskt handlar
efter det tidigare mönstret. Detta förhållande måste särskilt beaktas vid
bedömningen av utformningen och varaktigheten av såväl hastighetsbegräns-
ningen som övriga speciella säkerhetsåtgärder.

Trafikövergången kommer att ställa förarnas uppmärksamhet och för-
måga till snabba och riktiga reaktioner på stora prov. Det är välbekant att
alkoholförtäring även i mycket måttliga mängder inverkar nedsättande på
dessa egenskaper. Alkoholförtäring torde medföra en ökad benägenhet att
i kritiska situationer handla efter ett invariant mönster. Det är därför ange-
läget att utreda och överväga om icke en skärpning av bestämmelserna
angående rattfylleri och rattonykterhet på grund härav vore befogad. Vad
som ju närmast kommer i fråga är en ytterligare sänkning av gränserna för
tillåten alkoholkoncentration i blodet.

En fråga som diskuterats i skilda sammanhang och som får särskild
aktualitet vid övervägandet av de speciella säkerhetsåtgärder varom nu är
fråga är obligatorisk utrustning av bilar med säkerhetssealar. En lagstiftning
härom förefaller i och för sig önskvärd. En lämplig tidpunkt för genomfö-
randet av en sådan åtgärd vore ju övergången till ny trafikriktning.

Departementschefen anmäler sin avsikt att tillsätta ett särskilt organ som
skall svara för administrationen av trafikomläggningen. I detta stadium har
det ej varit möjligt att lämna någon detaljerad redovisning; den skiss av
sammansättning och uppgifter som anges i propositionen förefaller emeller-

tid lämplig som grund för den definitiva utformningen. Avsikten är att organet skall tillsättas av Kungl. Maj:t. En särskild delegation avses för trafik-säkerhetsfrågor. Flertalet av de uppgifter som diskuterats i det föregående torde falla inom dess verksamhetsområde. Av många skäl vore det värdefullt om riksdagen bereddes tillfälle att yttra sig om de definitiva riktlinjerna för denna verksamhet.

Jag hemställer,

att riksdagen vid behandling av proposition nr 58 måtte beakta vad i denna motion framhålles.

Stockholm den 22 mars 1963

Stina Gunne